

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : मे – २०२५

प्रथम वर्ष

सत्र – १

विषय:- निसर्गोपचार (BAYH-23-107)

दिनांक : १३/०५/२०२५

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण

१. अ) निसर्गोपचारात कोणकोणत्या तत्वांचा अवलंब केला जातो ?
ब) भगवद्गीता ही निसर्गाशी नाते ठेवते – विशद करा. (20)
२. भारतीय निसर्गोपचार शास्त्राचा इतिहास सांगून कोणत्याही दोन भारतीय शास्त्रज्ञांचे थोडक्यात वर्णन करा. (20)
३. प्राकृतिक चिकित्सेच्या न्हासाची कारणे सांगा व कोणत्याही दोन पाश्चात्य शास्त्रज्ञांच्या कार्याचा आढावा थोडक्यात घ्या. (20)
४. दहा मुलभूत सिद्धांतांची नावे लिहून दोन सिद्धांत सविस्तर लिहा. निसर्गोपचारात रोगनिदानाची आवश्यकता का नसते ते सांगा. (20)
५. निसर्गोपचारात औषधांचा संबंध का येत नाही चर्चा करा. तसेच जीर्ण रोगापासून मुक्तीसाठी विलंब का लागतो ते स्पष्ट करा. (20)
६. कोणत्याही दोन पंचतत्व चिकित्सा सविस्तर लिहा. (20)
७. थोडक्यात विशद करा – (20)
अ) रामनामाने रोगनिवारण
ब) महत्त्व चिकित्सा
८. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) (20)
अ) श्वासोच्छ्वासाचे अवयव
ब) मातीचे प्रकार
क) पाण्याचे प्रकार
ड) उपवासाचे प्रकार

Translation in English
Sub: Naturopathy (BAYH-23-107)

Instructions: Answer any Five questions.
Each question carries 20 marks.

1. a) What principles are followed in Naturopathy? (20)
b) The Bagavadgita also related to nature- explain.
 2. Explain the History of Naturopathy. Briefly describe any two Indian scientists. (20)
 3. State the reasons for the decline of Naturopathy. Briefly review the work of any two Western Scientists. (20)
 4. Name the ten fundamental theories, and write two theories in detail. Explain why there is no need for diagnosis in Naturopathy. (20)
 5. Why there is no connection between medicines in Naturopathy. Discuss, Why there is delay in getting rid of chronic diseases. (20)
 6. Write any two Panchatattva Chikitsa in detail. (20)
 7. Briefly explain (20)
 - 1) Cure of diseases by Ramnaam
 - 2) Mahatattava Chikitsa
 8. **Write notes (Any two)** (20)
 - a) Respiratory organs
 - b) Types of Soil
 - c) Types of Water
 - d) Types of fasting
-